

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 10. 4. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0078/SO/2024

Programová služba: RTVS 24

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo autorizácie vysielania: AT/24

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0078/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby RTVS 24 vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 22. 4. 2024

Z: PgO

Odbor: ReO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 10. 4. 2024

Podnet na preverenie č. 0078/SO/2024 zaevidovaný dňa 25. 1. 2024
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Téma :24
Deň a čas vysielania: 20. 1. 2024 o cca 14:41 hod.

Programová služba: RTVS 24
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo autorizácie: AT/24

Dátum: 3. 4. 2024

OBSAH PODNETU:

„Tomáš Kriššák - odborník na informačnú bezpečnosť, prezentuje svoje negatívne názory na osobu p. Kotlára, bez možnosti, aby sa táto osoba mohla brániť, hovorí o pseudomediálnom priestore, kde mal pôsobiť, TV Slovan nazýva konšpiračným médiom, prinášajúcim nepravdy, polarizujúci obsah a nekvalitné až toxické informácie. Moderátorka sa opýta na konkrétne informácie, ktoré tam šírili, z toho pohľadu, že dnes ich vyhodnocujeme, že to boli nepravdy, hoaxy a dezinformácie? A predstavte si, že tento odborník neuvedie ani jeden konkrétny príklad, ale generalizuje, že negatívne názory všeobecne s dopadom na nedôveru spoločnosti k vakcínam. To je len jeden príklad toho, čo v tejto diskusii odznie. Odborník tu hovorí o jednej pravde o jednom správnom názore na veci okolo COVIDu. Moderátorka pritakáva, ani náznakom sa nesnaží diskusiu vyvažovať. Odborník si tak celú diskusiu ide svoje, osočuje, ohovára (nemali čestné úmysly, mali zlé úmysly, mnohí sa na pandémie snažili zarobiť, rozdeľovali spoločnosť a otravovali ju), používa nejaké štatistiky bez akejkoľvek oponentúry, hovorí o zmanipulovaných ľuďoch ak sa nedali očkovať. Odborník tvrdí, že ľudia sú náchylní veriť nepravdám, hovorí o tom, ako o základnom poznaní. Hovorí o funkcii nášho mozgu v tejto súvislosti, je to fakt sila počúvať tohto odborníka na všetko. A moderátorka prikyvuje a prikyvuje. V závere sa ho moderátorka opýta, či dnes ešte eviduje nejaké do významnej miery hoaxy o COVIDe o víruse? A predstavte si, že zas nič. Nič konkrétne nám odborník nepovie. On povie, že táto téma je na Slovensku primárne spolitizovaná.

Mám podozrenie, že RTVS odvysielaním tejto diskusie porušilo Zákon 532 o Rozhlase a televízii Slovenska, konkrétne § 3, bod (3), písmeno b) a písmeno d). Prosím Vás o preverenie tohto podozrenia.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 8 ods. 1 písm. a): „Program je zvukový komunikát tvoriaci svojím obsahom, formou a funkciou uzavretý celok v rámci programovej služby vysielateľa“.

§ 8 ods. 4: „Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.“

§ 25 písm. b): „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal, že v programe nebol poskytnutý priestor dotknutej strane – novému splnomocnencovi vlády pre prešetrovanie pandémie P. Kotlárovi, namietal nepravdivé a jednostranné informovanie ohľadne televízie TV Slovan, kde Kotlár pôsobil, rovnako aj jednostranné informovanie ohľadne dezinformácií a hoaxov, ktoré mali sprevádzať pandémiu covidu.

Program sme posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., pretože ho považujeme za program aktuálnej publicistiky.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. je aktuálna publicistika program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

Program vychádzal z aktuálnej udalosti – vymenovania moderátora televízie TV Slovan P. Kotlára za splnomocnenca na preverenie procesov riadenia a manažovania pandémie (k vymenovaniu došlo 18. 1. 2024). Predmetom programu, ktorý bol rozhovorom s Tomášom Kriššákom, prezentovaným ako odborník na informačnú bezpečnosť, bola odborná spôsobilosť Kotlára pre výkon danej funkcie, keďže,

ako moderátorka programu informovala, Kotlár spochybňoval očkovanie proti covidu a aj samotný vírus a pandémiu. V tejto súvislosti sa ďalej diskutovalo o úlohe dezinformácií a hoaxov počas pandémie a pohnútkach „konšpirátorov“.

Moderátorka v úvode programu informovala, že po trestnom stíhaní pre marenie úlohy verejným činiteľom vedené generálnou prokuratúrou a prešetrovaním pandémie najvyšším kontrolným úradom bude pandémiu preverovať aj nový splnomocnenec vlády, ktorým sa stal poslanec za SNS Peter Kotlár, ktorý „odmietal očkovanie proti covidu a spochybňoval aj samotný vírus a pandémiu“. Následne moderátorka privítala hosťa Tomáša Kriššáka, ktorého predstavila ako odborníka na informačnú bezpečnosť. Na úvod od Kriššáka chcela, aby zhodnotil odborné predpoklady Kotlára na funkciu, do ktorej bol vymenovaný. Kriššák uviedol, že ho vníma ako človeka, ktorý je aktívny aj v „presudomediálnom priestore“. Spomenul televíziu TV Slovan (kde Kotlár pôsobil spolu s ministerkou kultúry Šimkovičovou), ktorá je podľa neho „klasické slovenské konšpiračné médium“, ktoré prinášalo „veľké množstvo nepravd, polarizujúceho obsahu a podobných nekvalitných až toxických informácií. Po reakcii moderátorky, aby konkretizoval nejaké veci alebo informácie, ktoré televízia TV Slovan šírila, Kriššák uviedol, že televízia hovorila o očkovaní vo všeobecnosti v „dominantne v negatívnom zmysle“, čo prispelo k veľkej vlne nedôvery k vakcínam a nízkej miere zaočkovanosti. Moderátorka sa ďalej pýtala, čo od Kotlára na základe toho, čo o ňom vieme, môžeme v novej funkcii čakať. Kriššák uviedol, že si „nedovolí ani odhadovať, ako to môže s človekom, ktorý má za sebou takúto minulosť, dopadnúť“. Kriššák v kontexte Kotlárovho pôsobenia v TV Slovan hovoril o šírení hoaxov a dezinformácií počas pandémie. Zmienil „vedeckú prácu“, ktorú vytvoril s tímom odborníkov a v ktorej vyčísluje, že hoaxy a dezinformácie v súvislosti s pandemiou stáli štát miliardu eur. Ako uviedol, išlo o náklady spojené s opatreniami na zdravotnú starostlivosť. V tejto súvislosti zaznelo, že 97 % z hospitalizovaných na covid boli tí, ktorí sa odmietli zaočkovať.

Moderátorka sa vrátila k téme vymenovania splnomocnenca vlády pre prešetrenie manažovania pandémie a od Kriššáka chcela, aby sa vyjadril, prečo je dôležité, aby na takom poste bol človek, ktorý má odborné schopnosti. Podľa Kriššáka odbornosť sama o sebe negarantuje, že človek bude vykonávať funkciu čestne a zodpovedne. Podľa neho mnoho osôb, ktoré sa zapájali do témy pandémie, malo zištné úmysly a v krízových časoch cieľavedome klamalo. Podľa neho sú za tým dva druhy motivácií – ekonomická (zvyšovanie sledovanosti stránok a kanálov, umiestňovanie reklamy a z toho plynúci zisk) a politická (polarizovanie spoločnosti, manipulácia ľudí a následne politická mobilizácia takto zmanipulovaných ľudí na svoju stranu).

Rozhovor sa následne niesol vo všeobecnejšom duchu, moderátorku zaujímalo, odkiaľ pramení ľudská dôverčivosť voči hoaxom a dezinformáciám, ktoré častokrát majú až bizarný charakter. Kriššák poukázal na „biologický“ pôvod náchylnosti veriť poplašným správam a na emócie zameraným informáciám, ktorých cieľom je vyvolať strach a pocit ohrozenia. Z toho dôvodu nabáda pristupovať k informáciám opatrne, overovať si zdroje, pýtať sa, čo daný človek, ktorý informáciu šíri, z toho má, lebo častokrát nejde o snahu objektívne informovať, ale o snahu naplniť svoj osobný toxický záujem. Kriššák ďalej uviedol, že téme pandémie by sa mali primárne venovať doktori a vedci, ktorí sa danou problematikou profesionálne zaoberajú. Podľa neho je táto téma na Slovensku spolitizovaná a slúži na ďalšiu polarizáciu spoločnosti. Za najdôležitejšie Kriššák považuje zobrať si z pandémie a z toho, čo ju sprevádzalo, ponaučenie a vedieť sa pripraviť na prípadne ďalšie krízy. Upozornil na štúdiu, podľa ktorej sú dezinformácie a hoaxy považované za najväčšie z rizík, ktorým čelia naše spoločnosti a vyjadril počudovanie nad tým, ako je toto riziko na Slovensku podceňované. Štát by mal mať pripravenú strategickú komunikáciu v prípade ďalších kríz. Avšak podľa neho ide krajina aktuálne opačným smerom a z pandémie a toho, čo ju sprevádzalo, sa nepoučila. Uviedol, že to považuje za problematické.

* * *

Podávateľ namietal voči negatívnej prezentácii nového splnomocnenca vlády Petra Kotlára bez možnosti jeho reakcie a televízie TV Slovan, kde Kotlár pôsobil, ako konšpiračného média prinášajúceho nepravdy, polarizujúco obsah a nekvalitné až toxické informácie. Namietal tiež celkový

obraz, ktorý v programe prezentoval hosť Kriššák. Namietal, že Kriššák hovorí o „jednej pravde, o jednom správnom názore na veci okolo COVIDu“.

V rámci posudzovania relevantnosti a kompetentnosti pozvaného hosťa Tomáša Kriššáka vyjadrovať sa k tematike dezinformácií a hoaxov v súvislosti s pandémiou COVIDu, ale aj k problematike šírenia dezinformácií vo všeobecnosti, sme sa pozreli, aký je jeho odborný profil.

Tomáš Kriššák je podľa dostupných informácií senior konzultant v technologickej firme Gerulata Technologies (túto informáciu sme v monitorovanom programe nezaznamenali).

Gerulata Technologies je spoločnosť so zameraním na analýzu dát a poskytovanie nástrojov na boj s dezinformáciami a „nepriateľskou propagandou“. Jej zakladateľom je Michal Trnka, syn zakladateľa IT spoločnosti Eset.¹

T. Kriššák pôsobí aj v mediálnom priestore, kde býva prezentovaný ako „odborník na informačnú bezpečnosť“ (teda rovnako, ako ho v úvode monitorovaného programu predstavila moderátorka). Zaznamenali sme niekoľko rozhovorov s ním (portály strategie.hnonline.sk, dennikn.sk, aktuality.sk, inforsecurity.sk, plus.noviny.sk), v rámci ktorých sa vyjadroval o roli sociálnych sietí a ich algoritmov (najmä Facebook-u) z hľadiska hybridných hrozieb a šírenia ruskej propagandy a zraniteľnosti slovenskej spoločnosti voči týmto hrozbám, o zblížovaní „dezinfoscény“ a časti politického spektra, alebo o šírení hoaxov a dezinformácií verejne známymi osobami.²

Okrem Gerulata Technologies Kriššák podľa svojho profilu na sieti LinkedIn spolupracuje na projekte Stredoeurópskeho observatória digitálnych médií (CEDMO), čo je medzinárodný multidisciplinárny projekt podporovaný Európskou komisiou, ktorý má za cieľ „identifikovať, skúmať a upozorňovať na hlavné zdroje a príčiny informačných porúch v strednej Európe“. Na projekte vedenom Karlovou univerzitou participujú viaceré české, slovenské a poľské univerzity, inštitúcie a subjekty.³

Kriššák tiež spolupracuje na projekte/platforme Sebavedomé Slovensko, ktorá si kladie za cieľ vystupovať proti „toxickému nacionalizmu“ a ponúkať „pozitívny príbeh o Slovensku a jeho histórii“.⁴ V minulosti pôsobil aj ako projektový manažér v Nadácii otvorenej spoločnosti.⁵

Z uvedeného je zrejmé, že Kriššák sa témou informačnej bezpečnosti, hybridných hrozieb a dezinformácií profesionálne zaoberá a z tohto titulu aj dostáva priestor a je oslovovaný (príp. citovaný) relevantnými mienkotvornými médiami/portálmi (Aktuality.sk, Hnonline.sk, DenníkN.sk, Plus.noviny.sk – portál televízie JOJ, Inforsecurity.sk).

Na základe uvedeného sa domnievame, že T. Kriššák bol na základe svojho odborného profilu kompetentný vyjadrovať sa k témam, ktoré boli predmetom programu.

Podávateľ namietal voči negatívnej prezentácii nového splnomocnenca vlády P. Kotlára, ako aj televízie TV Slovan, v ktorej mal pôsobiť, bez možnosti, aby sa Kotlár mohol voči odvysielaným tvrdeniam brániť. V úvode programu moderátorka uviedla, že P. Kotlár odmietal očkovanie proti covidu a spochybňoval samotný vírus a pandémiu. Kotlár bol ďalej hosťom T. Kriššákom prezentovaný ako človek „aktívny v pseudo-mediálnom priestore“, ktorý spravoval televíziu TV Slovan, čo je podľa neho „klasické slovenské konšpiračné médium“, ktorá informovala o očkovaní dominantne v negatívnom zmysle,

¹ <https://www.gerulata.com/about>; <https://www.tyzden.sk/rozhovory/85174/michal-trnka-z-gerulata-technologies-proti-trollom-nie-sme-bezbranni/>; <https://www.startitup.sk/syn-zakladatela-esetu-vymyslel-startup-na-boj-s-dezinformaciami-zaujem-ma-aj-stat-prezradil/>

² <https://strategie.hnonline.sk/news/media/23829012-odbornik-na-informacnu-bezpecnost-tomas-krissak-facebook-je-komplikom-v-hybridnej-vojne>; <https://dennikn.sk/3343528/na-hoax-o-papezovi-v-paperovej-bunde-som-naletel-aj-ja-priznava-tomas-krissak-ktory-sa-zaobera-dezinformaciami/>; <https://www.aktuality.sk/clanok/3JGAPL/tomas-krissak-extremisti-chcu-skrz-vitraz-kampane-dpoh-polarizovat-spolocnost-podcast/>; <https://inforsecurity.sk/rozhovory/dezinformacie-su-opakom-vsetkeho-dobreho-co-clovek-dokaze-v-slobodnom-svete-vytvorit-tvrdi-tomas-krissak/>; <https://plus.noviny.sk/892639-eurokomisia-zakroci-proti-tiktoku-ide-o-toxiciku-platformu-ktora-ublizuje-detom-upozorňuje-krissak>

³ https://cedmohub.eu/sk/?_gl=1*tf8ec2*_up*MQ.*_ga*MTE1MTc1NzAyMi4xNzEwMTcyMjg2*_ga_44P6SY9R25*MTcxMD E3MjI4NS4xLjEuMTcxMDE3MjkyNy4wLjAuMA..

⁴ <https://euractiv.sk/section/spolocnost/news/sebavedome-slovensko-proti-toxickemu-nacionalizmu-kreslenenym-stefanikom/>; <https://sebavedome.sk/>

⁵ <https://www.linkedin.com/in/tomas-krissak-85143aab/?originalSubdomain=sk>

a celkovo vnášala do informačného priestoru „veľké množstvo nepravd, polarizujúceho obsahu a nekvalitných až toxických informácií“.

Moderátorka sa v reakcii na uvedené informácie dotkla otázky jeho spôsobilosti a kompetentnosti zastávať funkciu, do ktorej bol vymenovaný: „*On je lekár, čo do istej miery by mohlo zakladať istú odbornosť, ale na druhej strane sme vymenovali aj s akými informáciami prichádzal do styku s verejnosťou, čo šíril, tak na základe toho, čo o ňom dnes vieme, čo od neho môžeme očakávať v tejto novej pozícii splnomocnenca vlády, akým tímom sa môže obklopiť, na aké závery môže priniesť, čo môže vlastne vyšetriť?*“ T. Kriššák v odpovedi konštatuje, že si nedovolí odhadovať, „ako to s človekom, ktorý má za sebou takú minulosť, môže dopadnúť“.

Na inom mieste sa moderátorka v súvislosti s novým postom splnomocnenca hostia pýta (bez toho, aby menovala P. Kotlára), prečo je dôležité, aby tam bola osoba, ktorá má „aj odborné schopnosti“. Kriššák v reakcii vyzdvihol „čestnosť a zodpovednosť“ ako hlavné atribúty pre výkon tejto funkcie, ktoré sú podľa neho dôležitejšie ako odbornosť. Ani Kriššák v tejto súvislosti nemenuje priamo P. Kotlára, avšak poukazuje na šíriteľov dezinformácií a lží (Kotlár je v programe prezentovaný ako bývalý zástupca konšpiračného média), ktorí mali v súvislosti s pandemiou často „zištné úmysly“ (finančná motivácia alebo politická motivácia).

V súvislosti s prezentáciou P. Kotlára a televízie TV Slovan sme sa bližšie pozreli na dostupné informácie o jeho osobe a o tomto médiu, v ktorom mal v minulosti pôsobiť, a ktoré bolo v programe T. Kriššákom označené ako „klasické slovenské konšpiračné médium“.

Na základe odvysielaných informácií sme zisťovali, aký je (bol) vzťah P. Kotlára k tomuto médiu. Zo vzhliadnutých videopostov na soc. sieti Facebook (kanál Martina a Peter, ktorý uverejňuje záznamy vysielania internetovej televízie TV Slovan) je zrejmé, že Kotlár vystupoval vo vysielaní (spolu s M. Šimkovičovou) ako moderátor, resp. tvorca video obsahu. Prostredníctvom obchodného registra sme overovali jeho obchodno-právny vzťah k spoločnosti Televízia SLOVAN, s.r.o. Podľa výpisu z obchodného registru bol MUDr. Peter Kotlár od 5. 5. 2018 do 20. 11. 2023 konateľom tejto spoločnosti a v súčasnosti je spoločníkom.⁶

Web TV Slovan (<http://televiziaslovan.sk>) je zaradený do databázy Konšpiratori.sk, ktorá je verejnou databázou webových stránok s „neserióznym, klamlivým, podvodným, konšpiračným alebo propagandistickým obsahom“.

Účel tejto databázy má byť informatívny, ako iniciatíva pre firmy, ktoré nechcú mať svoju reklamu na weboch, ktoré môžu poškodiť ich reputáciu. Podľa informácií samotného združenia Konšpiratori.sk, o zaradení webov do ich databázy rozhoduje „nezavislá odborná komisia“ zložená z učiteľov, historikov, lekárov, novinárov a špecialistov na sociálne siete. Komisia hodnotí weby podľa piatich kritérií. Členovia komisie, ako aj kritériá posudzovania webov sú zverejnené na stránke databázy. Ako sa uvádza na stránke projektu, databáza má čisto odporúčací charakter a je na zodpovednosti každého inzerenta, aby zvážil spôsob jej využitia. Má íť o vyjadrenie názoru hodnotiacej komisie a tento v žiadnom prípade nemá byť vydávaný za fakt.⁷

Web TV Slovan (<http://televiziaslovan.sk>) získal v hodnotení komisie bodovú známku 7,7 (čím vyššie skóre, tým väčšia „problematickosť“ z hľadiska kritérií posudzovania).⁸ Posudok k hodnoteniu komisie vypracoval žurnalista Filip Struhárik (pôsobí v Denníku N a je jeho editorom)⁹. Podľa upozornenia uvedeného na stránke projektu, posudok je jeho osobným vyjadrením, bol vypracovaný až po nezávislom hodnotení webu jednotlivými členmi komisie a nevyjadruje názor celej komisie.

⁶ <https://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=430535&SID=5&P=1>

⁷ <https://konspiratori.sk/komisia>; <https://konspiratori.sk/kriteria>

⁸ Najvyššie skóre v databáze webov so „sporným obsahom“ získal web protiprudu.org – 9,8; najnižšie skóre web babickinerady.sk – 6. Weby s nižším skóre nie sú zaradené do zoznamu webov so „sporným obsahom“, ale do tzv. šedej zóny, kam spadajú weby s indexom v rozmedzí 6-4. Ide o domény, ktoré v súčasnosti nemajú predstavovať významné riziko pre značky (firmy zadávajúce reklamu), avšak komisia bude ich činnosti venovať vyššiu pozornosť. Obsah na týchto doménach komisia priebežne pozoruje a prehodnocuje.

⁹ <https://dennikn.sk/autor/struharik/>

V rámci posudku sú uvedené zistené kritéria pre zaradenie TV Slovan na zoznam webov so sporným obsahom. Stránka má medzi iným obsahovať konšpiračné teórie a “bludy”, ktoré môžu mať vážnejšie politické, ekonomické a zdravotné dôsledky, bez ich kritického zhodnotenia.

Posudok projektu Konšpiratori.sk v súvislosti s hodnotením TV Slovan menuje konkrétne dezinformácie a konšpirácie, ktoré boli týmto médiom šírené. V súvislosti s pandemiou mal napríklad v relácii z 25. 9. 2023 hosť Rudolf Huliak uviesť: *„A tie pandémie sú tu nachystané jedna za druhou, pretože ony skutočne idú ruka v ruke k tomu svetovému poriadku... Tu je vyhlásená tretia svetová vojna bielej rase. A môže ma obviniť kto chce, čo chce a akýmkoľvek spôsobom, pretože či jednak pandemická situácia covidu, či terajšia kríza ohľadom migrantov, či vojna na Ukrajine, všetko to speje k jednej, jedinej veci: vymeniť pôvodné biele obyvateľstvo Európy.“*

Okrem toho sa v posudku uvádzajú aj dezinformácie, resp. neoveriteľné informácie a tvrdenia v súvislosti s migráciou, nenávisťné výroky o LGBTI ľuďoch a konšpiračné teórie o manipulácii volieb.¹⁰

Čo sa týka tvrdenia moderátorky v úvodnej prezentácii nového splnomocnenca vlády P. Kotlára ako človeka, ktorý „odmietal očkovanie proti covidu a spochybňoval aj samotný vírus a pandémiu“, nepodarilo sa nám dohľadať pôvodné vyjadrenia P. Kotlára. Avšak dostupná je napr. informácia uverejnená denníkom SME, podľa ktorej mal Kotlár, ktorý je podľa informácií denníka pôvodným povoláním telovýchovný lekár a ortopéd, v jednom zo svojich vysielaní vyhlásiť: *„Nikdy som sa nedal ani ako zdravotník zaočkovať v rámci povinných očkovaní pre zdravotníka. Ani moje deti nie sú očkované.“*¹¹

O jeho postojoch v súvislosti s pandemiou informovali aj ďalšie mienkotvorné médiá. Portál denníka Pravda.sk informoval, že P. Kotlár vo svojom vysielaní spochybňoval, či šírenie covidu vykazovalo znaky pandémie. Podľa Pravdy mal vo vysielaní televízie TV Slovan tiež tvrdiť: *„Jediná agenda, s ktorou som ja šiel s prepáčením do tohto egocentrického bordelu, ktorý sa volá slovenská politika, by bola agenda politických vrážd a covidového manažmentu. Teraz je jedinečná šanca a podľa mňa na to potrebujeme tri-štyri mesiace. Pustite ma do roboty, aby som to mohol vyšetriť.“* O tomto vyjadrení informoval aj spravodajský portál Televízie Markíza tvnoviny.sk.¹²

Zaznamenali sme tiež článok Tomáša Kyselá uverejnený na portáli Aktuality.sk 15. 1. 2024 pod názvom *Kotlár vidí satanistov, spolupracovať chce so Soňou Pekovou. Vláda spustí vyšetrowanie riadenia covidu.* Autor v článku približuje Kotlárove vnímanie pandémie covidu. Uvádza, že pri vyšetrowaní manažovania pandémie chce spolupracovať s českou molekulárnou biologičkou Soňou Pekovou (táto informácia má podľa autora článku pochádzať od ministerky Šimkovičovej), ktorá sa podľa Kyselá zviditeľnila šírením viacerých nepodložených či nepravdivých informácií o covide (mala napr. tvrdiť, že vírus bol vytvorený umelo a odmietala aj očkovanie; po vypuknutí vojny na Ukrajine ľudí vyzývala, aby sa modlili za prezidenta Putina, pretože podľa nej bombardoval biologické laboratóriá). Rovnako ako ona, aj Kotlár je podľa slov autora článku antivaxerom, chcel by skúmať zloženie vakcín, avšak priznáva, že to bude zložitá. V minulosti mal v rozhovore s M. Šimkovičovou v tejto súvislosti uviesť: *„Laboratóriá, ktoré vyvíjajú vírus, vojenské satanistické základne, ktoré vyvíjajú biologickú zbraň na to, aby to niekde vypustili, oni sú niekoľko krokov dopredu pred najväčšími svetovými pracoviskami.“*¹³

* * *

S ohľadom na predmet podania je potrebné konštatovať, že prezentácia nového vládného splnomocnenca Petra Kotlára v posudzovanom programe vyznievala voči jeho osobe negatívne. P. Kotlár bol prezentovaný ako človek, ktorý „odmietal očkovanie proti covidu a spochybňoval aj samotný vírus a pandémiu“. Jeho verejné pôsobenie pred nástupom do novej funkcie bolo spájané

¹⁰ <https://konspiratori.sk/stranka/1218>

¹¹ <https://domov.sme.sk/c/23270228/kotlar-pandemia-covid-manazment.html>

¹² <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/690644-kroky-statu-pocas-pandemie-chcu-preverit-kontrolori-vysetrowanie-mariadit-kotlar-z-sns/>; <https://tvnoviny.sk/koronavirus/clanok/864908-v-koalicii-sa-sporia-okolo-covidu-kym-ministerka-chce-viac-ockovat-poslanec-sns-siri-hoaxy>

¹³ <https://www.aktuality.sk/clanok/2pmqptO/kotlar-vidi-satanistov-spolupracovat-chce-so-sonou-pekovou-vlada-spusti-vysetrowanie-riadenia-covidu/>

s Televíziou Slovan, ktorá bola v programe označená ako „klasické slovenské konšpiračné médium“. Predmetom programu (rozhovoru s hosťom programu) bola otázka jeho spôsobilosti, resp. kompetentnosti na výkon funkcie, do ktorej bol menovaný.

Na margo prezentovanej kritiky P. Kotlára v posudzovanom programe bez poskytnutia možnosti jeho reakcie chceme uviesť nasledovné: domnievame sa, že P. Kotlár ako verejná osoba, v súčasnosti poslanec NR SR a splnomocnenec vlády, je z titulu svojho verejného postavenia povinný strpieť väčšiu mieru kritiky ako bežná fyzická osoba.

V tejto súvislosti by sme chceli dať do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu SR z roku 2015 vo veci žaloby vtedajšieho predsedu vlády R. Fica voči vydavateľovi týždenníka Plus 7 dní za uverejnenie ironizujúceho komentára ohľadne jeho stretnutia s líbyjským vodcom Muammarom Kaddáfím. Súd sťažnosť R. Fica ohľadne ochrany jeho osobnosti zamietol. V odôvodnení sa medzi iným uvádza: „*Je potrebné zdôrazniť, že človek v pozícii premiéra krajiny nemôže očakávať vo vzťahu k jeho výkonu verejnej funkcie rovnakú mieru mediálnej zdržanlivosti ako bežný občan. Toto jeho osobné exponovanie je však kompenzované tým, že ako verejná osoba má oveľa širšie možnosti vlastným pričinením pôsobiť na verejnú mienku a prípadne očistiť svojím aktívnym konaním verejnú debatu od nepresností. Na rozdiel od obyčajného občana sa od verejných osôb očakáva, že budú aktívne dementovať a objasňovať svoje konanie, ktoré sa stane sporné. Táto vysvetľovacia, ne-právna povinnosť je ťarchou ich úradu. Nie je totiž možné akceptovať, že verejná osoba sa bude pasívne prizerať, ako ju melie mediálny mlynček, aby sa následne na tieto následky sťažovala pred súdom a ešte si aj uplatňovala vysoké odškodné.*“¹⁴

Diskusia o spôsobilosti, príp. kompetentnosti P. Kotlára ako verejne činné osoby zastávať svoj post je podľa našej mienky vzhľadom na existujúce otázky o jeho minulom pôsobení a o jeho verejne známých postojoch týkajúcich sa aj predmetu terajšieho pôsobenia na poste splnomocnenca vlády plne legitímna.

Podávateľ namietal, že hoci hosť T. Kriššák označil TV Slovan ako konšpiračné médium, nedokázal pomenovať konkrétne nepravdy, hoaxy a dezinformácie, ktoré mali byť touto internetovou televíziou šírené. Na margo tejto námietky chceme poznamenať, že hoci predmetom programu neboli konkrétne problematické informácie šírené televíziou TV Slovan, prípadne P. Kotlárom osobne, a o tomto médiu sa hovorilo skôr vo všeobecnosti ako o médiu šíriacom konšpirácie a hoaxy, povaha tohto média, ako aj postoje P. Kotlára sú verejne známe a informácie o nich verejne dostupné. V tomto zmysle podľa našej mienky v programe nezazneli žiadne nové informácie, ktoré by si vyžadovali reakciu dotknutej strany. Navyše, ako sme už uviedli vyššie, hosť programu T. Kriššák je podľa našej mienky na základe svojho odborného profilu a zamerania kompetentný vyjadrovať sa ku charakteru média, príp. postojov P. Kotlára.

Podávateľ namietal, že Kriššák v programe nemal „oponentúru“ a moderátorka iba „prikyvovala“ jeho pohľad v súvislosti s pandémiou a tomu, ako osočoval ľudí („nemali čestné úmysly, mali zisťné úmysly, mnohí sa na pandémii snažili zarobiť, rozdeľovali spoločnosť a otravovali ju“; „hovorí o zmanipulovaných ľuďoch, ak sa nedali očkovať“).

Kriššák v programe hovorí o „manipulátoroch“, dezinformátoroch“ a „antivaxeroch“, ktorí manipulovali verejnosť už od leta 2020 a zadefinovali to, že sme pandémiu „nemali šancu zvládnuť“. Hovorí o ich motiváciách ekonomického a politického charakteru. Celkovo vykresľuje škodlivý vplyv dezinformácií na našu spoločnosť. Je potrebné uviesť, že moderátorka voči Kriššákom prezentovanému obrazu nenamietala. Z hľadiska celkového vyznenia programu to však nepovažujeme za natoľko závažné, že by to vyvolávalo podozrenie pre možné porušenie príslušného ustanovenia zákona. Domnievame sa, že uchopenie témy šírenia dezinformácií a konšpirácií poukázaním na ich škodlivosť v súvislosti s pandémiou covidu bolo legitímne. Faktom je, že Slovensko patrilo k najmenej zaočkovaným krajinám v rámci EÚ.¹⁵ Zároveň patrilo ku krajinám s najvyššou úmrtnosťou na covid v Európe.¹⁶ Diskusiu, do akej miery v tom zohralo úlohu šírenie dezinformácií a konšpirácií považujeme za oprávnenú a vo verejnom záujme. Zároveň je podľa nás potrebné uviesť, že čo sa týka charakteru

¹⁴ ÚS 191/2015

¹⁵ <https://tvnoviny.sk/koronavirus/clanok/140032-slovensko-je-na-chvoste-eu-mame-tretiu-najmensiu-zaockovanost>

¹⁶ <https://www.statista.com/statistics/1111779/coronavirus-death-rate-europe-by-country/>

pandémie a závažnosti ochorenia covid-19, panuje v odborných a medicínskych kruhoch na týchto otázkach zhoda.

V programe sme nezaznamenali také nedostatky, ktoré by zakladali podozrenie pre možné porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ televízie Rozhlas a televízia Slovenska odvysielaním programu *Téma :24* zo dňa 20. 1. 2024 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0078/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Téma :24
Deň vysielania: 20. 1. 2024
Čas vysielania: o cca 14:41 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu:

- 14:41:13 – začiatok programu *Téma :24*
- 14:56:55 – koniec programu *Téma :24*

Prepis:

moderátorka: „Generálna prokuratúra naďalej preveruje manažment pandémie covidu-19. Je začaté aj trestné stíhanie pre marenie úlohy verejným činiteľom a pre všeobecné ohrozenie. Pandémiu prešetruje aj Najvyšší kontrolný úrad. A do tretice má pandémiu prešetrovať aj nový splnomocnenec vlády. Stal sa ním poslanec za SNS Peter Kotlár, ktorý odmietal očkovanie proti covidu a spochybňoval aj samotný vírus i pandémiu. Na aktuálne témy budem hovoriť s odborníkom na informačnú bezpečnosť Tomášom Kriššákom? Vitajte.“

- v spodnej časti obrazovky sa nachádza lišta s textom: „PROKURATÚRA STÁLE PREVERUJE RIADENIE PANDÉMIE“.

Tomáš Kriššák, odborník na informačnú bezpečnosť: „Dobrý deň.“

- v pozadí za moderátorkou a hosťom v štúdiu sa nachádza obrazovka, na ktorej je zobrazený text: „LOVCI NEPRÁVD“.

moderátorka: „Povedzte si, kto je vlastne Peter Kotlár a či má podľa vás odborné predpoklady na to, aby dokázal vyšetriť pandémiu?“

Tomáš Kriššák: „Túto osobu vnímam ako človeka, ktorý je aktívny napríklad aj v takom pseudo-mediálnom priestore. Spolu s pani ministerkou kultúry vlastne spravovali dlhodobo takú televíziu, respektíve kanál, ktorý sám seba nazýval, že TV Slovan a v podstate po takej analýze obsahu tohto zdroja sa dá konštatovať, že je to vlastne také klasické slovenské konšpiračné médium. Médium, ktoré vlastne prinášalo do informačného priestoru veľké množstvo nepravd, polarizujúceho obsahu a, a podobných nekvalitných až toxických informácií.“

- na lište umiestnenej v spodnej časti obrazovky sa zobrazí text: „DEZINFORMÁCIE OKOLO COVID-19“.

moderátorka: „Keď zostaneme pri tej téme covidu a pandémie koronavírusu, spomeniete si na niektoré veci alebo informácie, ktoré tam šírili? Z toho pohľadu, že dnes ich vyhodnocujeme, že to boli nepravdy, hoaxy, dezinformácie?“

Tomáš Kriššák: „Tak dá sa to vlastne tak generalizovať, že keď sa tam hovorilo o pandémie alebo o očkovaní, tak dominantne v negatívnom zmysle v podobnom duchu, ktorý vlastne vo verejnosti vyvolal naozaj tú veľkú vlnu nedôvery k vakcínam. A vlastne na Slovensku je doteraz naozaj, že nízka miera zaočkovanosti, ktorá je vo veľkom, vo veľkej miere výsledkom práve toho, že dá sa povedať, že od prvej polovice roku 2020 sa na Slovensku striedavo zvyšovali rôzne vlny hoaxov a dezinformácií práve o pandémie a očkovaní. A to vlastne v praktickom prevedení malo tie následky, že ľudia počas toho obdobia vo veľkej miere odmietali napríklad dodržiavať vôbec protipandemické opatrenia. V podstate mnohí ľudia boli na seba hrdí, keď napríklad v obchode alebo niekde inde nenosili rúško a podobne a

taktiež do dnešných dní vlastne odmietajú vakcináciu, pričom je to vlastne vyslovene postavené na nepravdivých argumentoch a rôznych nepravdách, ktoré doslova za to obdobie zľudovali.“

moderátorka: „On je lekár, čo do istej miery by mohlo zakladať istú odbornosť, ale na druhej strane sme vymenovali aj s akými informáciami prichádzal do styku s verejnosťou, čo šíril, tak na základe to, čo o ňom dnes vieme, čo od neho môžeme očakávať v tejto novej pozícii splnomocnenca vlády, akým tímom sa môže obklopiť, na aké závery môže priniesť, čo môže vlastne vyšetriť?“

Tomáš Kriššák: „Poviem úprimne, že nedovoliť si ani odhadovať, ako to môže s človekom, ktorý má za sebou takúto minulosť, dopadnúť. Skôr by som upriamil pozornosť na to, že už dnes existujú odborné práce, mnohé analýzy, ktoré naozaj dávajú viac svetla na tú tému, že čo sa naozaj počas pandémie stalo, čo sa pokazilo, čo nefungovalo a kto bol ten zodpovedný, kto napríklad do spoločnosti priniesol ten dema..., demoralizujúci element, pre ktorý vlastne na Slovensku naozaj ľudia umierali, aj keď už vlastne sme ako spoločnosť mali riešenia, aby sme týmto úmrtiam predišli. Spomenul by som, že minulý rok sme vlastne s tímom odborníkov publikovali takú vedeckú prácu, ktorá vlastne jasne pomenúva, že koľko nás napríklad stáli hoaxy, ktoré sa šíрили počas pandémie. Tie náklady presahujú miliardu eur a v podstate je tam naozaj jasne vidieť tú koreláciu a kauzalitu medzi tým, ako nepravdy naozaj ovplyvňovali to, ako ľudia o pandémii a vakcinácii premýšľali. Premýšľali o nej doslova v nepravdivých naratívoch, nepravdách a mýtoch už od leta 2020. A to bolo vlastne šesť mesiacov predtým, ako vôbec na Slovensku začala kampaň, pre ktorú sa rozbehol vlastne ten vakcinačný program. Čiže manipulátori, dezinformátori, antivaxeri, tí v podstate manipulovali verejnosť už od leta 2020 a mali obrovský náskok, aby vlastne získali tú potom dodnes prítomnú prevahu, ktorá vlastne zadefinovala, že my ako spoločnosť sme nemali šancu pandémiu zvládnuť, pretože spoločnosť bola demoralizovaná a obrovské množstvo ľudí sa vlastne odmietlo zúčastniť toho existujúceho plánu, aby sme ako spoločnosť mali kolektívnu imunitu a zvládli to.“

moderátorka: „To bolo zaujímavé, čo ste aj hovorili s tými ekonomickými nákladmi. Čo vlastne sa tam započítava, že koľko nás stála táto pandémia hoaxov?“

Tomáš Kriššák: „V podstate všetky náklady, ktoré boli spojené s opatreniami a vôbec zdravotnou starostlivosťou, ktorá by nebola nutná, ak by na Slovensku bolo viac osôb zaočkovaných. Ak by sme dosiahli napríklad zaočkovanosť, aká bola napríklad v Portugalsku, kde naozaj sa štát chopil tejto iniciatívy excelentným spôsobom a tá zaočkovanosť je tam nad 95 percent, tak ten počet nakazených, hospitalizovaných by bol oveľa nižší. Tie štatistiky napríklad ukazujú, že počet osôb, ktoré vlastne boli, mali ťažký priebeh a museli byť hospitalizované, čo sa vlastne potom premietlo v zdravotníctve na náklady, ktoré boli od niekoľko tisíc až od niekoľko desiatok tisíc eur za daného pacienta, tak sa ukázalo, že 97 percent tých osôb, ktoré boli takto nákladne hospitalizované, tak vlastne šlo o osoby, ktoré sa odmietli zaočkovať.“

moderátorka: „A vo všeobecnosti je tá pozícia alebo takýto post splnomocnenca vlády, ktorý má niečo preš... bez ohľadu na to, kto tam je, či ho potrebujeme a prečo, možno, že je dôležité, ak už tam je a súhlasíte, že ďalšia inštitúcia môže len pridať ruku k dielu a poučiť a priniesť nejaké poučenie z toho obdobia do budúcnosti, prípadný..., pri prípadných ďalších krízach, takže prečo je dôležité, aby tam bola osoba, ktorá má aj odborné schopnosti?“

Tomáš Kriššák: „Odbornosť sama o sebe negarantuje, že ten človek bude vykonávať svoju funkciu čestne a zodpovedne. To je jedna z vecí, ktorá by mala byť vlastne na, braná v pomysel, keď vlastne rozmýšľame o tom, že ako majú, môžu takéto orgány fungovať. Ja sa počas celého toho obdobia pandémie pozerám na túto problematiku tak, že my sme vlastne strácali práve tým, že mnoho osôb, ktoré sa do tejto témy zapájali, vyjadrovali k nej a podobne, mali iné ako čestné úmysly. Mali zištné úmysly. Mnohí na pandémii sa snažili vlastne aj zarobiť, či to už priamo finančne, alebo nejaký politický kapitál tým, že rozdeľovali spoločnosť a otravovali ju. A ja si osobne myslím, že je skôr potrebné, aby sa naša slovenská spoločnosť zoznámila s tým, ako nám vlastne ubližuje pretvárika, lož a faloš. Ako nám

pretv..., ubližujú dezinformácie. Aby sme si z toho, čo sa odohralo v minulých rokoch zobrali ponaučenie a ako spoločnosť sa doslova pripravili na možné ďalšie krízy, ktoré nás čakajú v budúcnosti. A hlavne brali ohľad na to, že čokoľvek ďalšie, čo príde, tak tí, ktorí nám v tých krízových obdobiach cieľavedomo klamali, aby sa nejako obohatili, aby zlepšili svoju pozíciu, nemôžeme očakávať, že budú konať inak. Je to proste ich adaptačná stratégia. Budú tak pokračovať, nech už príde v našej budúcnosti čokoľvek. A preto ako spoločnosť by sme mali, myslím si, že až takým Štefánikovským mottom: pravde veriť, pravdu, žiť a pravdu brániť.“

moderátorka: „A o čo išlo konšpirátorom alebo tým dezinformátorom v čase pandémie? Išlo o nejaký ekonomický ošoh alebo skôr to zviditeľnenie? Ako by ste to popísali?“

Tomáš Kriššák: „Tak to sú tie dva druhy motivácií. Hej, že mali, rôzne osoby majú vlastne na Slovensku napríklad webové stránky, cez ktoré šíria nepravdy, ktorými vlastne lákajú dá sa povedať sledovanosť týchto kanálov. A na týchto kanáloch potom majú vlastne umiestnenú reklamu, cez ktorú oni vlastne získavajú finančné prostriedky. To je jeden, jeden faktor. Ten druhý faktor je taký, že spoločnosť, ktorá je nejakými klamstvami, manipuláciami rozdelená, si začne vlastne vytvárať v podstate takú nejakú novú formu identity. Napríklad ľudia, ktorí odmietajú očkovanie sa cítia, že sú vlastne rebeli proti systému, že bojujú proti niečomu, čo patrí medzi nejaké ich práva a potrebujú si túto svoju pozíciu sami pred sebou obhájiť. A potom pre niekoho, kto sa napríklad snaží v takto zmanipulovanej a spolarizovanej spoločnosti napríklad uspieť v politickom súboji, nie je nič ľahšie, ako prebrať túto agendu a hovoriť tým zmanipulovaným ľuďom týmto jazykom, a tým pádom ich vlastne mobilizovať na svoju stranu. To je vlastne fenomén, ktorý na Slovensku je viditeľný vy..., vo výraznej miere. Hlavne posledných, povedal by som, že 6 rokov, kedy naozaj že práve také tie osoby alebo inštit..., nie inštitúcie, ale organizácie, ktoré sa vlastne dlhodobo venovali vytváraniu nepráv a vytváraniu takej paralelnej nepravdivej reality, tak vlastne naozaj, že už otvorene majú nejaké politické ambície, alebo sa s tými politickými ambíciami dokonca už aj vlastne é, plnohodnotne presadili a sú prítomné, v tom politickom prostredí.“

moderátorka: „Keď som si robila nejaký rešerš toho, čo zaznievalo v čase práve vrcholiacej pandémie koronavírusu na rôznych fórach, ktoré boli označované potom neskôr ako hoaxy alebo nepravdy, dezinformácie, tak medzi nimi boli, že tie rôzne dezinformácie viedli k útokom, podpaľačstvu, úmrtiam. Šírenie nepravdivých informácií súviselo s masovými útokmi v Indii či otravami v Iráne. Ľudia útočili aj na stožiare telekomunikačných spoločností v domnienke, že prispievajú k šíreniu nákazy. Ako je možné, že tomuto ľudia vôbec verili, že nejaké stožiare alebo nejaké telekomunikačné spoločnosti môžu prispieť k šíreniu nákazy?“

Tomáš Kriššák: „No, na toto existujú mnohoraké odpovede. Povedal by som, že odporúčam napríklad túto knihu, ktorú sme vydali ešte počas pandémie - Pandémiu hoaxov. Tam je vlastne pohľad mnohých odborníkov, doktorov, vedcov práve na to, že ako tento fenomén funguje. A, ale doplnil by som to vlastne o také základné poznanie, že é, ľudia sú žiaľ náchylní veriť nepravdám. Náš mozog je biologicky nepripravený čeliť tomu informačnému pretlaku, ktorý prežívame v našej modernej dobe. A veľmi veľký podiel na tom má napríklad časť mozgu, ktorá sa nazýva amygdala, ale prezýva sa aj jašteričí mozog a v podstate on je zodpovedný za to, že prežívame napríklad strach, ale aj radosť. A práve táto časť mozgu častokrát v nás vlastne vytvorí nejakú emocionálnu reakciu, pre ktorú napríklad človek veľmi rýchlo podľahne napríklad nejakej poplašnej správe, alebo nejakej správe, ktorá ho presvedča, že niečo pre neho predstavuje ohrozenie a on na základe toho začne vlastne byť emocionálne poháňaný veriť takejto formulácii reality. Ale je to vlastne spôsobené tým, že keď v človeku vyhráva takáto hraničná emócia, tak vlastne sa k slovu nedostávajú ostatné časti jeho mozgu, ktoré sú zodpovedné za racionálne procesy. A preto vlastne každému odporúčam, že nielen v dnešnej dobe, ale proste mať to možno ako taký celoživotný záväzok, že k informáciám treba vždy pristupovať opatrne, treba si overovať zdroje, treba sa pozrieť aj na to, akú reputáciu majú tie osoby alebo inštitúcie, ktoré tie informácie dávajú do sveta a tiež sa potom treba pri napríklad nejakých kontroverzných informáciách opýtať aj takú otázku, že a čo s..., čo ten človek z toho má, že vlastne robí takúto agendu? Hej? Lebo častokrát vlastne potom

človek, ktorý sa nad tým kriticky zamyslí, zistí, že tento človek vlastne nekoná preto, aby niekoho objektívne informoval, ale snaží sa naplniť nejaký svoj osobný toxický záujem.“

moderátorka: „Dnes ešte registrujete nejaké do nejakej významnej miery hoaxy o covide, o víruse, o koronavírusu? A, a zároveň sa aj spýtam ďalšiu otázku, že predpokladáte, že by sa to mohlo práve aj dostať do väčšej pozornosti verejnosti, rozšíriť opäť tento dezinformačný tok v súvislosti s covidom, keďže sa bude aj tím nových ľudí splnomocnenca vlády venovať koronavírusu, pôvodu a celkovo manažmentu.“

Tomáš Kriššák: „No, vnímam hlavne ten zvláštny faktor, že toto je téma, ktorej by sa mali primárne venovať doktori a vedci, ktorí sa vlastne v tejto téme orientujú, pretože sa tomu venujú celý život a ja vnímam, že na Slovensku je táto téma primárne spolitizovaná a aby sa vlastne vytvárali určité dojmy, ktoré potom, povedal by som, že spoločnosť, ktorá je už je beztak dosť polarizovaná, ešte viac polarizuje a vlastne vytvára to väčšie napätie v našej spoločnosti. Objektívne, ja myslím, že to najdôležitejšie je zobrať si z toho, čo sa udialo počas pandémie, počas tých najhorších období a vedieť ako krajina sa pripraviť na prípadné iné krízy, ktoré nás môžu čakať, ktoré môžu udrieť na celý svet v blízkej budúcnosti podobne ako pandémie. A mali by sme mať na to rozpracované napríklad stratégie, ako by mal mať štát pripravenú napríklad strategickú komunikáciu. Aby sa nezopakovalo to, čo v roku 2020, že vlastne celá komunikácia ohľadom pandémie bola ponechaná vlastne na dvoch osobách, ktoré pracovali na dohodu na ministerstve zdravotníctva. Slovensko bude súčasťou globálneho sveta, ktorý bude čeliť globálnym výzvam, a preto je dôležité, aby štát naozaj bral úplne smrteľne vážne misiu toho, že si potrebuje vybudovať svoje vlastné kapacity pre strategickú komunikáciu na jednotlivých napríklad rezortoch a vedieť tak občanom komunikovať, čo sa deje, čo sa objektívne deje a čo občania majú robiť. Je to úplný štandard napríklad v škandinávskych krajinách. Je to štandard napríklad vo Veľkej Británii, kde sú doslova tisíce štátnych zamestnancov práve zameraní na to, aby budovali takúto pevnú komunikáciu smerom k obyvateľom a zabezpečovali tak vlastne ten kognitívny faktor bezpečnosti, ktorý je dnes už aj v..., vlastne v zmysle medzinárodnej bezpečnosti v krajinách NATO napríklad považovaný za jeden z úplne kľúčových. Tiež nedávno jedna štúdia vlastne ukázala, že zo všetkých tých najväčších globálnych rizík sú vlastne pande..., sú vlastne dezinformácie a hoaxy považované v súčasnosti za najväčšie z rizík, ktorým naše krajiny čelia, naše spoločnosti čelia a ja sa veľmi čudujem tomu, že prečo je toto riziko na Slovensku tak podceňované.“

moderátorka: „A máte pocit, že sme sa akože poučili z toho, že sme prijali kroky, aby sa napríklad hoaxy nestali ďalšou pandemiou v budúcnosti?“

Tomáš Kriššák: „No aktuálny vývoj na Slovensku mi pripadá, že sme sa nepoučili a bohužiaľ, aktuálne ide krajina, povedal by som, že až opačným smerom, takže považujem to za veľmi problematické.“
- v pozadí za moderátorkou a hosťom je na obrazovke zobrazený text: „LOVCI NEPRÁVD“

moderátorka: „Ďakujeme veľmi pekne, že ste prišli. Budeme radi aj nabudúce, keď sa budeme môcť rozprávať o týchto vážnych témach.“

Tomáš Kriššák: „Ďakujem veľmi pekne.“